

شناسه	دستور جلسه ۳	تاریخ	۱۴۰۵/۰۶/۳۰																																																																														
عنوان	اعتراض به مطالبه و اخذ مبلغ جداگانه معادل دوازده هزار ارزش گمرکی کالای وارداتی توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران به استناد قانون بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور																																																																																
مرجع طرح موضوع	کمیسیون گمرک اتاق ایران و شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان بوشهر و شرکت داروسازی فروغ سلامت																																																																																
شرح دستور	جمعی از فعالان اقتصادی به اخذ دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی، به شکل مستقل از حقوق گمرکی، از سوی گمرک جمهوری اسلامی اعتراض کرده‌اند. گمرک برای دریافت این مبلغ، به شکل جدا از حقوق گمرکی، به بند (۳) بخشنامه امور گمرکی استناد می‌کند. بند مذکور بیان می‌کند: «در اجرای ماده (۲۸) از ضوابط اجرایی قانون بودجه ۱۴۰۵ موضوع تصویب نامه شماره ۲۰۳۳۳۶/ت/۶۴۰۰۰/ه مورخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۶ هیئت وزیران به استناد ردیف درآمدی ذی‌ربط جدول شماره (۵) قانون و در اجرای ماده (۴۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰ با اصلاحات بعدی گمرک مکلف است نسبت به اخذ دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود اقدام و درآمد حاصله را به ردیف درآمدی مذکور واریز نماید.» ماده مذکور به ماده (۲۸) ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور مصوب هیئت‌وزیران استناد کرده است. ماده ۲۸ ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور نیز بیان می‌کند: «به استناد ردیف درآمدی ذی‌ربط جدول شماره (۵) قانون و در اجرای ماده (۴۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰ با اصلاحات بعدی، گمرک مکلف است نسبت به اخذ دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود اقدام و درآمد حاصله را به ردیف درآمدی مذکور واریز نماید.» منظور از ردیف نیز ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول (۵) قانون بودجه ۱۴۰۵ است. قسمت مربوطه از جدول مذکور به شرح زیر است: جدول شماره ۵ – درآمدها، واگذاری دارائی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارائی‌های مالی بر حسب قسمت، بخش، بند، اجزاء و دستگاه اجرایی در سال ۱۴۰۵ مبالغ به میلیون ریال <table><tr><th rowspan="2">شماره طبقه‌بندی</th><th rowspan="2">عنوان</th><th colspan="3">عمومی</th><th colspan="3">اختصاصی</th><th colspan="2">جمع</th></tr><tr><th>ملی</th><th>استانی</th><th>جمع</th><th>ملی</th><th>استانی</th><th>جمع</th><th>ملی</th><th>استانی</th></tr><tr><td>۱۶-۱۵۱</td><td>درآمد حاصل از افزایش عوارض واردات خودروهای سواری به میزان ۹۵٪ ارزش گمرکی</td><td>۱۸,۷۵۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>۱۸,۷۵۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>۱۸,۷۵۰,۰۰۰</td><td>-</td></tr><tr><td>۱۶-۱۵۹</td><td>درآمد حاصل از قرارداد مصالح رودخانه ای (موضوع بند (الف) ماده (۴۴) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت ها)</td><td>۲۵۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>۲۵۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>۲۵۰,۰۰۰</td><td>-</td></tr><tr><td>۱۶-۱۵۰</td><td>درآمد حاصل از اتباع خارجی مشمول تردد</td><td>۷,۰۰۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>۷,۰۰۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>۷,۰۰۰,۰۰۰</td><td>-</td></tr><tr><td>۱۶-۱۵۱</td><td>درآمد حاصل از کاربرد صدور قبضه، حواله و جرمیه های مرتبط با سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا (موضوع ماده (۴) مکرر (۲) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز)</td><td>۹۸۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>۹۸۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>۹۸۰,۰۰۰</td><td>-</td></tr><tr><td>۱۶-۱۵۴</td><td>درآمد حاصل از افزایش ۴۰ ریال به قیمت هر پیکل (۱۰ ریال افزایش مزبور موضوع بند (ش) ماده (۲۲) قانون جوانی جمعیت)</td><td>۱۰,۰۰۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>۱۰,۰۰۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>۱۰,۰۰۰,۰۰۰</td><td>-</td></tr><tr><td>۱۶-۱۵۵</td><td>سایع حاصل از اخذ دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی (به استثنای کالاهای اساسی و دارو) که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود (موضوع ماده (۲۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده)</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>۲۴,۰۰۰,۰۰۰</td><td>-</td><td>۲۴,۰۰۰,۰۰۰</td><td>۲۴,۰۰۰,۰۰۰</td><td>-</td></tr></table>			شماره طبقه‌بندی	عنوان	عمومی			اختصاصی			جمع		ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	۱۶-۱۵۱	درآمد حاصل از افزایش عوارض واردات خودروهای سواری به میزان ۹۵٪ ارزش گمرکی	۱۸,۷۵۰,۰۰۰	-	۱۸,۷۵۰,۰۰۰	-	-	-	۱۸,۷۵۰,۰۰۰	-	۱۶-۱۵۹	درآمد حاصل از قرارداد مصالح رودخانه ای (موضوع بند (الف) ماده (۴۴) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت ها)	۲۵۰,۰۰۰	-	۲۵۰,۰۰۰	-	-	-	۲۵۰,۰۰۰	-	۱۶-۱۵۰	درآمد حاصل از اتباع خارجی مشمول تردد	۷,۰۰۰,۰۰۰	-	۷,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	۷,۰۰۰,۰۰۰	-	۱۶-۱۵۱	درآمد حاصل از کاربرد صدور قبضه، حواله و جرمیه های مرتبط با سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا (موضوع ماده (۴) مکرر (۲) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز)	۹۸۰,۰۰۰	-	۹۸۰,۰۰۰	-	-	-	۹۸۰,۰۰۰	-	۱۶-۱۵۴	درآمد حاصل از افزایش ۴۰ ریال به قیمت هر پیکل (۱۰ ریال افزایش مزبور موضوع بند (ش) ماده (۲۲) قانون جوانی جمعیت)	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۱۶-۱۵۵	سایع حاصل از اخذ دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی (به استثنای کالاهای اساسی و دارو) که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود (موضوع ماده (۲۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده)	-	-	-	۲۴,۰۰۰,۰۰۰	-	۲۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰,۰۰۰	-
شماره طبقه‌بندی	عنوان	عمومی				اختصاصی			جمع																																																																								
		ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی																																																																								
۱۶-۱۵۱	درآمد حاصل از افزایش عوارض واردات خودروهای سواری به میزان ۹۵٪ ارزش گمرکی	۱۸,۷۵۰,۰۰۰	-	۱۸,۷۵۰,۰۰۰	-	-	-	۱۸,۷۵۰,۰۰۰	-																																																																								
۱۶-۱۵۹	درآمد حاصل از قرارداد مصالح رودخانه ای (موضوع بند (الف) ماده (۴۴) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت ها)	۲۵۰,۰۰۰	-	۲۵۰,۰۰۰	-	-	-	۲۵۰,۰۰۰	-																																																																								
۱۶-۱۵۰	درآمد حاصل از اتباع خارجی مشمول تردد	۷,۰۰۰,۰۰۰	-	۷,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	۷,۰۰۰,۰۰۰	-																																																																								
۱۶-۱۵۱	درآمد حاصل از کاربرد صدور قبضه، حواله و جرمیه های مرتبط با سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا (موضوع ماده (۴) مکرر (۲) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز)	۹۸۰,۰۰۰	-	۹۸۰,۰۰۰	-	-	-	۹۸۰,۰۰۰	-																																																																								
۱۶-۱۵۴	درآمد حاصل از افزایش ۴۰ ریال به قیمت هر پیکل (۱۰ ریال افزایش مزبور موضوع بند (ش) ماده (۲۲) قانون جوانی جمعیت)	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-																																																																								
۱۶-۱۵۵	سایع حاصل از اخذ دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی (به استثنای کالاهای اساسی و دارو) که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود (موضوع ماده (۲۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده)	-	-	-	۲۴,۰۰۰,۰۰۰	-	۲۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰,۰۰۰	-																																																																								

در ادامه متن این موضوعات مورد بررسی قرار می‌گیرند: نخست، حکم قانونی ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول (۵) قانون بودجه ۱۴۰۵ چیست؟ دوم، آیا ماده ۲۸ ضوابط اجرایی بودجه ۱۴۰۵ و به تبع آن ردیف ۳ بخشنامه گمرکی مذکور، مغایر حکم قانونی ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول (۵) قانون بودجه ۱۴۰۵ هستند؟ و سوم، ماده ۴۲ قانون که به اجرای آن اشاره شده، دقیقاً چه تکلیفی دارد؟

الف) تحلیل حقوقی

با مذاقه در ردیف ۱۶۰۵۵ جدول ۵ قانون بودجه ۱۴۰۵ درمی‌یابیم که؛

اولاً، این رقم همان رقم ۱۲ در هزار مندرج در ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده است، لذا در صورت فقدان سایر مستندات، به نظر می‌رسد که این ردیف در راستای اعمال این ماده در قانون مالیات بر ارزش افزوده باشد.

دوم، سازمان گمرک وجهی را جز حقوق گمرکی اخذ نمی‌کند و در متن این ردیف نیز به «حقوق گمرکی اخذ شده» تصریح شده، لذا اگر به صراحت قانونی در سایر مواد قانونی، موجبی قانونی برای اخذ رقمی جدای حقوق گمرکی، از سوی سازمان گمرک وجوه نداشته باشد، این دوازده در هزار مندرج در ردیف مذکور جزئی از حقوق گمرکی مأخوذه از کالاهاست و ذکر این ردیف مجوزی را برای اخذ مجزای آن، ایجاد نمی‌کند.

سوم، در ماده ۳۷ قانون محاسبات عمومی ذکر شده است که «پیش‌بینی درآمد و یا سایر منابع تأمین اعتبار در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص تلقی نمی‌گردد و در هر مورد احتیاج به مجوز قانونی دارد مسوولیت حصول صحیح به موقع درآمدها به عهده رؤسای دستگاه‌های اجرایی مربوط می‌باشد.» تجمیع این موضوع و دو استدلال پیشین منطقی این نتیجه را حاصل می‌کند: «نخست، گمرک نمی‌تواند این دوازده در هزار را به شکل مجزا از حقوق گمرکی اخذ کند، مگر به حکم قانونی مستقل از ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول پنجم قانون بودجه ۱۴۰۵. دوم، استقلال این دوازده در هزار مندرج در بودجه از دوازده در هزار مندرج در ماده ۴۲ قانون مالیات‌های مستقیم، نیاز به قانونی جز ردیف ۱۶۰۱۵۵ دارد.»

چهارم، در ماده ۲ قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی ذکر شده است؛ «**با رعایت الزامات و احکام قانونی و استثنائات مندرج در قوانین**، وصول و تسهیم کلیه منابع و درآمدهایی که دولت مکلف به وصول است شامل منابع بودجه عمومی و درآمدهای اختصاصی باید در جداول بودجه کل کشور درج و صرفاً به حساب واحد خزانه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز گردد.» نتیجه این ماده قانونی و ماده ۳۷ قانون

محاسبات عمومی این است که صرف در نظر گرفتن یک درآمد یا منبع در یک ردیف در قانون بودجه، به هیچ وجه، به تنهایی، مجوزی برای اخذ آن وجه از سوی دولت ایجاد نمی‌کند، مگر آنکه به موجب جدول الزامات قانون بودجه سالیانه یا به موجب قانون دیگری، مجوزی برای ستاندن وجه برای دولت ایجاد شده‌باشد.

پنجم، با توجه به چهار مقدمه فوق، فقدان هرگونه مجوزی برای اخذ مجزای دوازده در هزار در الزامات بودجه و سایر قوانین و مغایر قانون بودن اخذ وجهی از سوی گمرک، خارج از حقوق گمرکی، مسلماً اخذ دوازده در هزار به نحو مستقلی از ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده، عملی مغایر قانون است.

ششم، در خود ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول ۵ قانون بودجه ۱۴۰۵، از عبارت «موضوع ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده» استفاده شده و با تحدید دایره شمول آن ماده، برای یک سال، درخصوص کالاهای اساسی و دارویی، به طور ضمنی نیز بر اعتبار ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده صحه گذاشته شده‌است. بر این اساس، به وضوح، هرگونه استقلال حکمی ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول ۵ قانون بودجه ۱۴۰۵ از ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده، نفی می‌شود. گفتنی است؛ ماده ۲۸ آیین‌نامه ضوابط اجرایی قانون بودجه و ردیف ۳ مقرر مصوب گمرک نیز در راستای اجرای ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده، حکم خود را بیان کرده‌اند.

ب) سوابق رسیدگی ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده

موضوع اخذ جداگانه دوازده هزار در سال ۱۴۰۳ نیز مورد مطالبه گمرک بود. از سوی کمیسیون گمرک اتاق ایران و برخی تشکلهای از شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی درخواست نمودند تا به رفع مشکل بپردازد. شورا نیز ضمن تشکیل کارگروه تخصصی به بررسی موضوع پرداخت. لازم به ذکر است که موضوع در کمیسیون عمران مجلس نیز مورد بررسی قرار گرفته بود. شورا نیز از معاونت حقوقی ریاست جمهوری، معاونت قوانین مجلس، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، در مورد اخذ جداگانه دوازده در هزار اعلام نموده بودند. در کلیه پاسخها جملگی بر این امر دلالت داشت که مبلغ مذکور نایبستی جداگانه از فعال اقتصادی دریافت شود.

پ) نتیجه‌گیری حقوقی

با تفاسیر فوق، واضحاً ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول ۵ قانون بودجه ۱۴۰۵ در راستای بیان حکم و تحدید دامنه شمول این ماده برای یک سال وضع شده و به هیچ عنوان بر اخذ دوازده در هزار به نحو مستقل از حقوق گمرکی دلالتی

ندارند و هیچ وضعیت جدید حقوقی را از باب حکم به وجود نیاورده‌است. از این روی، ماده ۲۸ مقررہ ضوابط اجرایی قانون بودجه ۱۴۰۵ و ردیف ۳ مقررہ گمرک، با قانون مغایرت دارند و اصلاح این دو مقررہ ضروری است.	
۱- ایرادات حقوقی و قانونی به دریافت مبلغی مازاد بر مالیات بر ارزش افزوده ۲- افزایش قیمت کالاهای وارداتی (به جز کالاهای اساسی و دارو) و تاثیر آن بر قیمت مصرف کننده و متعاقبا تورم ۳- مشکل تامین نقدینگی تولیدکننده و وارد کننده که عملا به جای ۱۰ درصد مالیات ارزش افزوده ۱۱/۲ پرداخت می‌کند.	ایرادات و مشکلات مطروحه
در تاریخ ۱۴۰۵/۰۱/۱۷ شورای گفت و گو نامه ای به شماره ۱۰/۱/۱۶/ص خطاب به معاونت حقوقی ریاست جمهوری جهت استعلام در دریافت جداگانه دوازده در هزار ماده ۴۲ ارسال نمود که تا کنون پاسخی دریافت نشده است. لیکن پاسخ استعلامی که این معاونت از سازمان برنامه و بودجه انجام داده بود برای شورا ارسال نمود. در تاریخ ۱۴۰۵/۰۵/۱۹ کارگروهی جهت بررسی موضوع تشکیل گردید که در این جلسه معاونت حقوقی و سازمان برنامه و بودجه شرکت نمودند. در این نشست مقرر گردید پیشنهاد توقف اجرای بخشنامه گمرک و اصلاح مصوبه هیات وزیران از طریق شورای گفت‌وگو ارائه گردد.	اقدامات و جلسات کارگروه‌ها ی تخصصی
۱-توقف اجرای بخشنامه شماره ۱۴۰۵/۸۲۱۸ مورخ ۱۴۰۵/۰۱/۰۸ گمرک ج.ا.ا. بدلیل مغایرت با قانون ۲-اصلاح ماده (۲۸) ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور ۲- اصلاح ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول پنجم قانون بودجه ۱۴۰۵ کل کشور با ایجاد شفافیت	پیشنهادهای دبیرخانه